

8. Krätke S. Metropolisation of the European economic territory as a consequence of increasing specialization of urban agglomerations in the knowledge economy / S. Krätke // European Planning Studies. – 2007. – Vol. 15. – No 1. – P. 1-27.

**Кудирко О.В.,**

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний  
університет імені Вадима Гетьмана»

### **КОНЦЕПЦІЯ «ПРУЖНОГО МІСТА» – АКТУАЛЬНИЙ ТРЕНД СУЧАСНОЇ УРБАНІСТИКИ**

В умовах секторальних і географічних трансформацій сучасного міста питання урбаністики набувають особливої ваги, і перш за все, в частині пошуку ефективного інструменту дослідження функціонування та розвитку агломерацій. Однією із знакових подій у даній сфері можна вважати черговий Світовий урбаністичний форум (World Urban Forum 9 – WUF9), який відбувся у лютому 2018 році у Малайзії та став глобальною платформою для зацікавлених сторін із багатьох країн світу.

На порядку денному форуму WUF9 стояло обговорення основних трендів та ключових векторів розвитку міст ХХІ ст., а саме: питання міграції; використання технологій та передові рішення у сфері «smart city»; розвиток публічних просторів, зокрема їх соціальної складової, як каталізаторів розвитку міста; поширення тенденцій швидкого планування, як реакції на нові виклики; концепція пружного міста як інструмент адаптації його стратегій до темпів і ритмів локальних та глобальних випробувань тощо [1].

Поряд із не менш важливими та актуальними питаннями існування сучасних мегаполісів, концепція «пружних міст» (англ. resilient city) є дискусійною та активно обговорюваною у світовій урбаністичній спільноті. Дослідження даної категорії у науковій та популярній літературі показало, що слово «пружний» було обрано в якості узагальнюючого терміну для стратегій планування і проектування, необхідних в умовах формування потенціалу розвитку сучасних міст у відповідь на майбутні виклики.

Розглядаючи етимологію слова «пружність», ми розуміємо здатність матеріалу відскакувати чи відновлювати свою форму після згинання чи розтягування. Використання

даного терміну у контексті проблем урбаністики пов'язане із екологічним напрямом. Зокрема, в екології пружність описана як здатність екосистеми витримувати зміни, не перетворюючись у якісно новий стан. Відповідно, пружна екосистема – це та, яка може ефективно протидіяти екстерналіям та відновлюватись після значних потрясінь.

Визначаючи поняття пружність у контексті міста та його соціальних систем, під пружністю, як і у екологічному розумінні, передбачається можливість адаптуватись до мінливих зовнішніх потрясінь, але окрім цього пружність в соціальних системах має свою особливість – люди повинні передбачати та планувати майбутнє. Таким чином, пружне місто – це місто, яке здатне сприймати, витримувати та протидіяти можливим потрясінням і підкреслює його соціальні, економічні і технічні системи та інфраструктури для забезпечення виконання належних функцій та самобутності.

Концепція «пружне місто» у контексті екосистем та інтегрованих систем людей у межах міста має три ключові характеристики:

- величину змін, яких система може зазнати, проте зберегти ті ж елементи управління та структуру;
- ступінь відновлення, за якої система здатна до самоорганізації;
- здатність створювати і нарощувати можливості для навчання і адаптації.

Дана концепція заохочується багатьма країнами світу. Так, У США Фондом Рокфеллера створений проект 100 Resilient Cities (100RC), основне завдання якого допомога містам стати більш пружними до фізичних, соціальних та економічних проблем, які стають невід'ємною частиною сучасного світу. Сьогодні членами проекту є міста з різних країн світу, такі, наприклад, як Барселона, Бостон, Джакарта, Кіото, Атланта, Дакар, Лондон, Буенос-Айрес, Мехіко, Париж та багато інших [2].

Проект 100RC розглядає пружність як реакцію міста не тільки на природні катаклізми, такі як землетруси, пожеги, повені тощо, а і соціальні та інфраструктурні зміни, що перешкоджають ефективному функціонуванню міста. Прикладами таких загроз можуть бути високий рівень безробіття, перенавантажена або неефективна система транспорту загального користування, постійний дефіцит продовольства і води. Місто, яке реагує на потрясіння та загрози здатне їм протидіяти та в цілому краще виконувати поставлені перед ним функції.

Міста, які здобули гранти в рамках проекту 100RC отримали підтримку для реалізації концепції пружності за такими напрямками:

- фінансове та матеріально-технічне забезпечення для створення в уряді міста комітету з питань пружності;
- експертна підтримка для розробки ефективної стратегії пружності;
- доступ до рішень державного та недержавного секторів, які здатні допомогти в розробці та реалізації стратегії протидії;
- членство в глобальній мережі міст-членів проекту для обміну досвідом у реалізації стратегії.

Відповідно, реалізація поставлених завдань сприятиме не лише підтримці окремих міст на шляху впровадження концепції пружності, але і створенню глобальної практики пружності між урядами країн, неприбутковими організаціями, приватним сектором та окремими громадянами. Концепція «пружних міст» базується на тому, що зміни постійні і передбачити їх у сучасному динамічному світі досить складно. У найближчі десятиліття потреба у створенні потенціалу для підвищення пружності вимагатиме розробки гнучких і різноманітних стратегій для подолання потрясінь і стресів в умовах міських інфраструктурних систем.

### Список літературних джерел

1. Шевченко О. Світовий урбаністичний форум 2018: нотатки учасника. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mistosite.org.ua/uk/articles/svitovyi-urbanistychnyi-forum-2018-notatky-uchasnyka>
2. 100 Resilient Cities. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.100resilientcities.org/about-us/>

**Марущинець А.В.,**

к.геогр.н., науковий співробітник

Інститут географії НАН України

## ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КИЇВСЬКОГО МЕТРОПОЛІСНОГО РЕГІОНУ ЗА ДОПОМОГОЮ ДАНИХ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ

Функціонування метрополісів як потужних соціально-економічних центрів справляє значний вплив на прилеглу територію та утворює цілісний у функціональному